

Litteraturnotiser

Denmark

Arnedal, Poul; Rud, Søren: *Bag om Bryggeren: en tv-serie af Kaspar Rostrup*. (København), DR Multimedie, 1996, 164 p., ISBN 87-7047-519-9. (Danmarks Radio).

Går bag om TV-serien "Bryggeren" for at kaste lidt ekstra lys over seriens personer og historiske begivenheder. Formålet med bogen er at imødekomme noget af den nysgerrighed, som seerne får vakt, når begivenhederne fra forrige århundrede ruller hen over skærmen.

Bruhn Jensen, Klaus (ed.); Jankowski, Nicholas W. (ed.): *A handbook of qualitative methodologies for mass communication research*. (S.l.), Wu-Nan Book Co., 1996, 378 p., ISBN 957-11-1168-6.

A chinese translation of the book "A handbook of qualitative methodologies for mass communication research".

Doll, Roland; Nett, Lorenz: *The future regulatory framework of the telecommunications market in Germany*. Lyngby, Danmarks Tekniske Universitet, 1996, 13 p., (CTI working paper; 15). (Danmarks Tekniske Universitet, Center for Tele-Information/CTI).

The aim of this paper is to describe the future regulatory framework of the telecommunications market in Germany with special reference to the key elements of the new Telecommunications Act.

Hansen, Helge (ed.): *Filmatiserede bøger 1974/96*. (Ballerup), Dansk Bibliotekscenter, 1996, 189 p., ISBN 87-552-2262-5, ISSN 0107-0940.

En registrant over film, der er baseret på bøger (hovedsagelig romaner og noveller), og som har været vist i danske biografier eller dansk TV. Registranten giver mulighed for opslag på: 1) Filmtitel på dansk; 2) Filmtitel på originalsproget; 3) Bogens forfatter; 4) Bogtitel i dansk udgave; 5) Bogtitel på originalsproget. Registranten indeholder 2428 film.

Hansen, Svend-Erik (ed.): *Skidt og kanel*. København, Dansk Journalistforbund, 1996, 90 p., ISBN 87-986145-0-9.

Bogen er Dansk Journalistforbunds bidrag til debatten om radio og TV. Indeholder debatindlæg fra en række journalister og mediefolk, der diskuterer kvalitetsbegrebet i radio og TV.

Henten, Anders; Wulff, Thomas: *Danish telecommunications policy: conflicting considerations*. Lyngby, Danmarks Tekniske Universitet, 1996, 20 p., (CTI working paper; 17). (Danmarks Tekniske Universitet, Center for Tele-Information/CTI).

The aim of this paper is to describe the liberalisation of the Danish telecommunications market in 1996.

Holmkvist, Maria (ed.): *Konsumenten i det nya medielandskapet: ett seminarium om mediepolitik*. København, Nordisk Ministerråd, 1996, 49 p., ISBN 92-9120-971-6, (TemaNord; 1996:618), (Forbruger/konsument), ISSN 0908-6692.

Præsenterer en række indlæg fra et nordisk seminar om mediepolitik i Stockholm i 1996. Formålet med seminaret var at behandle følgende emner: 1) Mediekoncentration; 2) Public service; 3) Mediernes rolle i børn og unges hverdag; 4) IT

ud fra et ungdomsperspektiv; 5) Regulering af TV-reklame. Indeholder følgende indlæg: *Mediekoncentrationen* (Jyrki Jyrkiäinen), *Public service* (Georg Apenes), *Barn, ungdom och massmedier* (Birgitte Tufte), *IT: problem och möjligheter ur ett ungdomsperspektiv* (Johan Strid), *TV-reklam* (Axel Edling).

Kilaba, James M.: *Telecommunication sector reform in Tanzania*. Lyngby, Danmarks Tekniske Universitet, 1996, 14 p., (CTI working paper; 16). (Danmarks Tekniske Universitet, Center for Tele-Information/CTI).

The aim of this paper is to describe the telecommunication sector reform in Tanzania.

Melody, William H.; Skouby, Knud Erik; Wulff, Thomas; e.a.: *Telesektoren i forvandling: baggrund og perspektiver for den nye lovgivning i Danmark*. Lyngby, Danmarks Tekniske Universitet, 1996, 41 p., (CTI working paper; 19). (Danmarks Tekniske Universitet, Center for Tele-Information/CTI).

I denne rapport beskrives udvikling, struktur og regulering af dansk telekommunikation. Rapporten sammenligner danske og andre landes teleindikatorer, og den undersøger behovet for en omstrukturering af den nationale telekommunikation i lyset af globale tendenser, med særlig henblik på rollerne, opgaverne og ansvaret placeret hos den offentlige teleoperatør (Tele Danmark), hos tilsynsmyndigheden (Telestyrelsen) og på det politiske niveau (Forskningsministeriet og Folketinget).

Svendsen, Erik: *Kieslowskis kunst*. (København), Samlerens Bogklub, 1996, 188 p., ISBN 87-00-59934-4.

En gennemgang af den polske filminstruktør Krzysztof Kieslowskis samlede filmproduktion.

Troelsen, Anders: *Operaens arkitektur: en analyse og nogle overvejelser i anledning af et samspil mellem Losey, Mozart og Palladio*. Århus, Århus Universitet, 1996, 52 p., ISBN 87-7725-174-1, (Arbejdsrapport; 37:96), ISSN 0904-4760. (Århus Universitet, Center for Kulturforskning).

Gennem en analyse af en operafilm - Joseph Loseys "Don Giovanni" (1979) - som sigt punkt redegør artiklen for en række forhold, der er på spil mellem film og musik.

Weinreich, Torben (ed.): *Lyst og lærdom: debat og forskning om børnelitteratur*. (København), Høst, 1996, 244 p., ISBN 87-14-19382-5.

Præsenterer væsentlige strømninger i debat og forskning om børnelitteratur. I bogens første del præsenteres et bredt udsnit af de sidste 200 års danske debat om børn og bøger. Anden del af bogen består af seks artikler om børnelitteraturen og dens egenart, skrevet af forskere fra Sverige, Tyskland, England og Canada. Indeholder bl.a. følgende artikel: *Vejen til Fantásien: receptionsforskningens metoder og mål* (Jane Johansson).

Artiklar

Bruhn Jensen, Klaus: After convergence: constituents of a social semiotics of mass media reception. In: Hay, James; Grossberg, Lawrence; Wartella, Ellen (eds.): *The audience and its landscape*, Boulder, Westview Press, 1996, 402 p., ISBN 0-8133-2284-7, (Cultural studies), pp. 63-73.

If the 1970s marked a rise of cultural studies and critical theory within international mass communication research, the 1980s have witnessed the first stage in a process of convergence between the mainstream of the field and these "cultural" and "critical" undercurrents. Convergence has entailed a reassessment, to some degree, of the theoretical and methodological categories of communication

studies, particularly in confronting and conjoining concepts and models from the humanities and social sciences. This article, accordingly, examines the possible terms of a further convergence between the humanistic and social-scientific traditions of mass communication research with special reference to reception studies.

Bruhn Jensen, Klaus: Media effects: convergence within separate covers. *Journal of Communication* 46(1996)2, ISSN 0021-9916, pp. 138-144.

A review essay on a collection of audience studies within international mass communication research, discussing the process of convergence between the humanistic and social-scientific traditions of mass communication research with special reference to reception studies.

Bruhn Jensen, Klaus: Reception as flow. In: Corner, John; Harvey, Sylvia (eds.): *Television times: a reader*, London, Arnold, 1996, 268 p., ISBN 0-340-65234-9, pp. 187-197.

A chapter from the author's book "The social semiotics of mass communication". The chapter reexamines a neglected condition of mass media reception, namely, the structured flow of media discourses. Both "administrative" and "critical" studies, particularly of television, have suggested that viewers autonomously select, interpret, and apply programming within their everyday context. The present study of television reception as flow in a sample of American households entails a critical assessment of the common notion of a "new television viewer".

Bruhn Jensen, Klaus: Superthemen der Rezeption: von Fernsehrichten zum Fernsehflow. In: Hasebrink, Uwe; Krotz, Friedrich (eds.): *Die Zuschauer als Fernsehregisseure?: zum Verständnis individueller Nutzung- und Rezeptionsmuster*, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft, 1996, 261 p., ISBN 3-7890-3600-5, (Symposien des Hans-Bredow-Instituts; 14), pp. 178-196. (Hans-Bredow-Institut).

Studien über Massenkommunikation im allgemeinen und über Rezeptionsprozesse im besonderen beschäftigen sich mit der Frage, wie Zuschauer Medieninhalte im Kontext sozialen Handelns verarbeiten

und anwenden. In diesem Aufsatz wird die Auffassung vertreten, dass ein grosser Teil der bisherigen Kommunikationsforschung die Medienrezeption zu eng als sekundäre "Repräsentation" der möglichen Welt betrachtet hat, die ihre primäre Repräsentation im Mediendiskurs erfahren hat. Dadurch sind der Charakter der Rezeption als Form "sozialen Handelns" und der Charakter von Mediendiskursen als "kulturelle Ressourcen" zu wenig berücksichtigt worden. In Abgrenzung dazu nimmt der Verfasser eine auch durch empirische Rezeptionsstudien gestützte theoretische Position ein, die ihre Wurzel in der philosophischen Pragmatik von Charles Sanders Peirce und einigen seiner Nachfolger hat.

Finland

Eerola, Heikki: *Sanomalehden asiakaslähtöinen strategiointi*. (Strategy building for newspapers.) Jyväskylä, Jyväskylän yliopisto, 1996, 281 p., ISBN 951-34-0683-0, (Jyväskylä studies in computer science, economics and statistics; 1996, 30), ISSN 0357-9921. Note: Doctoral thesis

The aim of this study is to clear up the relation of the audience to different kinds of media. The author illustrates the effects of this relation to the contact abilities of the media as well as he tries to identify the factors that most strongly influence to this relation. On the basis of this the author seeks to build a model by which the newspaper can manage in competition with the electric media and the periodicals.

Endén, Rauno (ed.): *Yleisradio 1926-1996: a history of broadcasting in Finland*. Helsinki, Finnish Historical Society, 1996, 279 p., ISBN 951-710-040-X. Note: Abbreviated translation. Authors of the Finnish edition: Lyytinen, Eino, Viha-vainen, Timo, Salokangas, Raimo, Ilmonen, Kari.

This book presents history of the electric communication through the development of Yleisradio. The period from the foundation of the company to the present is examined. This includes the beginning of radio broadcasting as well as the beginning of television broadcasting in the

fifties. This is the abridgement of the three-part history of Yleisradio in English.

Gronow, Pekka: *The recording industry: an ethnomusicological approach*. Tampere, University of Tampere, 1996, 176 p., ISBN 951-44-4007-2, (Acta Universitatis Tamperensis. Sarja A; 1996, 504), ISSN 0496-7909. Note: Doctoral dissertation.

This study looks at the development and some historical characteristics of the world's recording industry. This is carried out by ethnomusicological point of view. The objects of the analysis are the record, listeners and society as well as the interaction between these three parts of culture. The author discusses the growth of recording industry during the hundred years, Finnish record production in 1945-1960, spreading of the records to the East in the beginning of the 1900 century, ethnical recordings and their significance in the Soviet Union.

Helminen, Marjut: *Etniset vähemmistöt, maahanmuuttajat, ulkomaalaiset: kuinka raportoida?* (Ethnical minorities, immigrants, foreigners: how to report?) Helsinki, Suomen journalistiliitto, 1996, 45, 1 p., (Mediakriittinen julkaisusarja; 4), ISSN 1236-9543. (Finnish Journalist Association)

The author examines the treatment of the ethnical minority groups in the Finnish journalism. She offers the journalists some models, which can help them to act in problems concerning the journalistic work treating the minority groups.

Hietala, Veijo: *Ruudun hurma: johdatus tv-kulttuuriin*. (The magic of the screen: an introduction to television culture.) Helsinki, YLE-opetuspalvelut, 1996, 141 p., ISBN 951-43-0729-1.

The book deals with the history of television, characteristic of television culture, the elements and methods of the audiovisual expression of television. It also looks at the development of the programmes and the development of the Finnish television on the whole. Finally the author studies the types of different television serials and the narrative strategies, which are characteristic of them. More closely the author examines the Metsolat series,

which he analyses from the popular-mythological point of view.

Isotalus, Pekka: *Toimittaja kuvaruudussa: televisioesiintyminen vuorovaikutuksen näkökulmasta*. (Journalist on the screen: appearance on television from the point of view of interaction.) Jyväskylä, Jyväskylän yliopisto, 1996, 208 p., ISBN 951-34-0685-7, (Jyväskylä studies in communication; 1996, 5), ISSN 1238-2183. Note: Doctoral thesis.

The object of the study is the appearance of journalists in television. By appearance the author means all verbal and non-verbal communication that has been analysed from two points of view. Firstly, the authors aim is to try to clear up the connection between television and appearance, in other words the way of appearance possibly characteristic of television. Secondly, the author discusses the appearance as interaction between journalist and viewer. The method in this study is qualitative content analysis.

Kivikuru, Ullamaija: *Vieraita lehtiä: aika-kauselehti ajan ja paikan risteyksessä*. (Internationalizing of the Finnish periodicals.) Helsinki, Yliopistopaino, 1996, 257 p., ISBN 951-570-305-0.

The article describes the internationalizing and characteristic of the Finnish periodicals. It also examines the periodical markets, the position and significance of the foreign periodicals in Finland, as well as the content of the foreign material in the periodicals. Writings and opinions of periodicals concerning the European Union during the discussions of membership are also studied.

Kivikuru, Ullamaija (ed.); Åberg, Leif (ed): *Kansa euromyllyssä: journalismi, kampanjat ja kansalaisten mediamaisetmat Suomen EU-jäsenyyssprosessissa*. (A nation and the European Union: journalism, campaigns and media in Finland's EU membership process.) Helsinki, Yliopistopaino, 1996, 412 p., ISBN 951-570-304-2.

The first part of this study looks at the premises of the Finnish society and the relation between Finland and the European integration. The three other parts consists of articles, in which the authors deal with the discussion in the media concerning Finland's membership in the EU as well as the actions and ideas of

influential persons and ordinary citizens in this process. Authors of the articles are Heikki Heikkilä, Iina Hellsten, Ullamaija Kivikuru, Tuomo Mörä, Leif Åberg, Jaana Hakkarainen, Pekka Aula and Marja Alastalo.

Kunelius, Risto: *The news, textually speaking: writings on news journalism and journalism research*. Tampere, University of Tampere, 1996, 415 p., ISBN 951-44-4067-6, (Acta Universitatis Tamperensis. Ser. A; vol. 520), ISSN 0496-7909. (University of Tampere). Note: Doctoral dissertation.

This doctoral thesis deals with news journalism and research of journalism. The author discusses the nature of news journalism and the ways these issues have been studied from different theoretical, conceptual and methodological standpoints. He is interested in narrativeness of news and the narrative framework of news analysis and its development. He treats the subject through journalism research and critical examination of interpretation of news. The author emphasizes the need to discuss critically journalism and the texts of journalistic research and the ways to produce them.

Kunelius, Risto; Heikkilä, Heikki: *Public journalism: journalismi julkisen harkinnan areenana*. (Public journalism: journalism as an arena for public consideration.) Helsinki, Yleisradio, 1996, 53 s., (Yleisradion tasa-arvotoimikunnan julkaisuja. Sarja B; 1996, 1). (Finnish Broadcasting Company)

The report examines the concept of public journalism in theory and in practice. The authors look at the development of public journalism in the United States. They present different forms of it and the ways to improve citizens possibilities to influence in the mass media. Public journalism is also evaluated from the points of view of the public, journalistic products and job description as well as occupational values of journalists.

Landgrén, Lars: *The book printing industry in independent Finland*. Helsinki, Renvall Institute, University of Helsinki, 1996, 52 p., ISBN 951-45-7523-7. (University of Helsinki, Renvall Institute). Note: Abbreviated translation.

The book examines the history of the Finnish book printing industry and techni-

que 1918-1992. It also looks at the development of the freedom of the press during the period of independence. This is the abridgement in English from the book Kirjapainotaito itsenäisessä Suomessa.

Lehtonen, Jaakko: *Kontakte über Kultur-grenzen: Veröffentlichungen aus zehn Jahren des Instituts für Kommunikationswissenschaften*. Jyväskylä, Universitet Jyväskylä, 1995, 105 s., ISBN 951-34-0552-4, (Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksen julkaisuja; 13), ISSN 0782-7172. Note: The book is edited by Pia Bilund.

This collection of articles examines the differences and interactions of communication and national speech culture between different cultures from the point of view of speech education. Communication in organizations and possibilities to improve its quality are also examined.

Moring, Tom; Salmi, Jussi: *Suomenruotsalaiset radion käyttäjänä*. (Finnish Swedish people as radio listeners.) Helsinki, Yleisradio, 1996, 44 p., (Kehitys- ja markkinatutkimuksia; 1996, 10). (Finnish Broadcasting Company)

This report deals with the Finnish Swedish as radio listeners in 1991-1995. This is carried out from the viewpoints of loyalty to the channels, listening routines and Swedish-speakingness. The authors also discuss the listening habits of the Swedish-speaking audience on grounds of age, sex, regional and social influences. Also the meaning of language in listening situation is discussed.

Nikunen, Kaarina; Ruoho, Iris; Valaskivi, Katja: *Nainen viihteenä, mies viihdyttäjänä – viihtyykö katsoja?* (Woman as an entertainment, man as an entertainer – does the viewer enjoy?) (Helsinki), Finnish Broadcasting Company, 1996, 96 p., (Yleisradion tasa-arvotoimikunnan julkaisuja, Sarja A; 1996, 1). (Finnish Broadcasting Company). Note: English summary.

This study deals with the forms of the presentations of men and women in fictional and entertainment programs in television. Female and male figures in the articles are examined by the help of the content analysis and by interviewing the viewers and the makers of the programs.

Petrell, Katarina: *Kvinnan som medel för marknadsföringsåtgärder: en kvinnorättslig studie av reklamens kvinnobild och jämställdheten mellan könen*. Helsinki, University of Helsinki, 1996, 121, 12 p., ISBN 951-45-7441-9. Note: Licentiate's dissertation

The subject of this study is the image of woman in advertisements and representations of sex roles in advertising. The author treats the subject from the point of view of legislation. She also examines the essential nature of equality and discrimination of the sexes as well as their appearance in marketing and control of them on different levels.

Salminen, Esko: *Vaikeneva valtiomahti?: Neuvostoliitto/Venäjä Suomen lehdistössä 1968-1991*. (Silent state authority?: Soviet Union/Russia in the Finnish press 1968-1991.) Helsinki, Edita, 1996, 318 p., ISBN 951-37-1967-7.

The author aims to give answers to the question, why the Finnish newspaper publishers and journalists practised self-censorship in the foreign policy regarding the Soviet Union and Eastern Europe during the period of 1968-1991. He also looks at the nature of this censorship and how it appeared in the press. In addition to the newspapers as the source material, the author has utilized the Russian and the Finnish journalistic as well as the Finnish Foreign Ministry's and president Urho Kekkonen's archives.

Seppälä, Olli; Latvanen, Marko: *Vapah-tajia valkokankaalla: Jeesus-hahmo elokuvassa*. (The Saviors on the screen: Jesus in film.) Helsinki, Kirjapaja, 1996, 179 , ISBN 951-625-359-8.

The subject of this work is the representations of Jesus in films. The authors survey the history of film from the point of view of this subject. They examine different expressions of the figure of Jesus in each period of time. The authors also discuss the contents of the religious myth and its appearance also in the films, whose surface structure is non-religious.

Thölix, Birger: *Alla våra gårdagar: tidningen som historia och efterglöd*. (All our yesterdays: the newspaper as part of history.) Vasa, Vasabladet, 1996, 399 p., ISBN 952-90-7453-0.

This book is the history of *Vasabladet* newspaper from the beginning of the 1900's to the 1960's. The author connects the development of this newspaper with the historical context. He depicts the newspaper editors except for journalists but also as social opinion leaders and persons who exercise power.

Uusitalo, Kari (ed.): *Suomen kansallis-filmografia 1: vuosien 1907-1935 suomalaiset kokoillan elokuvat*. (Finnish national filmography 1: Finnish full-length films 1907-1935.) Helsinki, Edita, 1996, 690 p., ISBN 951-37-1901-4. (Finnish Film Archive).

The book presents 115 first night Finnish films between the years 1907-1935. The book includes also introduction articles. One is about the Finnish society in 1899-1940, one about the attitudes of the authorities to this new form of amusement and one about the Finnish film production between the years 1907-1935. Other introduction articles are also included in the book.

Werner, Anita; Suoninen, Annikka: *Lapset ja televisio*. (Children and television) Helsinki, Gaudeamus, 1996, 223 s., ISBN 951-662-671-8.

The book presents research on children and television, as well as theories behind the researches. One of the basic questions is how television viewing effects on children's reading and school studies. Meaning of violence and children's behavior is also analysed. Anita Werner's original text is extended by Finnish results and examples gathered by Annikka Suoninen.

Wiik, Jan-Erik: *Vidgade vyer, raserade gränser: finlandssvensk radio & TV i 70 år*. Helsinki, Yleisradio, 1996, 267 p., ISBN 951-43-0716-X. (Finnish Broadcasting Company).

This survey presents the Swedish-language radio and television in Finland from the 1920s to the present. The work examines the characteristics of the programmes and the development of the programme policy addressed to the Finnish Swedes. The work includes the lists of the managers and the members of the administrative council of the Swedish-language editorial staff.

Wiio, Osmo A.: *Information and communication: a conceptual analysis*. 3rd and rev. ed. Helsinki, University of Helsinki, 1996, 90 p., ISBN 951-45-7353-6, (Julkaisuja, Sarja 1 C; 1996, 1), ISSN 1236-1356. (University of Helsinki, Department of Communication).

The author of this book introduces some concepts and theories, which define information and mass communication. Their significance and applicability to explain mass communication are also studied.

Vilhunen, Jukka: *Lisääntyvä tv-tarjonta ja riippumattomat tuotantoyhtiöt*. (Increasing television programmes and independent production companies.) Helsinki, Liikenneministeriö, 1996, 30 p., ISBN 951-723-086-9, (Liikenneministeriön julkaisuja; 1996, 26), ISSN 0783-2680. (Ministry of Communications)

This survey examines the effects of the increasing television programme services and the competition on the action of the independent companies, domestic programme markets, on employment in the sector and the structure of the independent production sector in general.

Yleisradiotoiminnan digitalisointi Suomessa. (The digitalization of public service broadcasting in Finland.) Helsinki, Liikenneministeriö, 1996, 24, 14 p., ISBN 951-723-079-6, (Liikenneministeriön julkaisuja; 1996, V 20), ISSN 0783-2680. (Ministry of Communications).

This report examines the digitalization possibilities of public service broadcasting in Finland. The authors have looked at the international situation of the digitalization and its development in different countries as well as technical and economic feasibilities of this new distribution technique.

Artiklar

Alasuutari, Pertti: Alkoholij- ja viestintäpolitiikka kulttuurisena protektionismina. (Alcohol policy and communication policy as cultural protectionism.) *Alkoholipolitiikka* 61(1996)4, ISSN 0355-9750, pp. 255-263.

This article looks at the time when Alcohol lost its monopoly in the 1990's. The author draws an analogy between this and government radio and television policy, the protectionist position of which is also breaking down. He thinks that the alcohol

policy since the second world war has been seeking the cultural goals that serves the national interests in the same way as the programme policy of Yleisradio. The author analyses this development from the 1920's to the present.

Hujanen, Taisto: Democratization of communication as an utopia: the experience from the Finnish radio reform in the 1980s. *Gazette* 57(1996)3, ISSN 0016-5492, pp. 181-195.

The article examines the ideal of democratization of mass communication and its realization. Secondly, it looks at the discussion concerning the liberation of the control of radio broadcasting. The author analyses this discussion by the concept of classical sociology of knowledge by Karl Mannheim.

Hujanen, Taisto: Political versus cultural in critical broadcasting research and policy: a reevaluation of the Finnish radical experiment in broadcasting in the late 1960s. In: Lent, John A.; Schiller, Herbert I. (eds.): *A different road taken: profiles in critical communication*, Boulder, Westview Press, 1995, ISBN 0-8133-1636-7, pp. 257-268.

The author discusses the experimental and radical period of informative broadcasting policy of Finnish Broadcasting Company in the late 1960s. At the time Eino S. Repo was the director of Finnish Broadcasting Company and Kaarle Nordenstreng took part in the planning of the broadcasting policy of Finnish Broadcasting Company.

Huotari, Kari; Löfström, Jan: HIV ja aids suomalaisissa sanomalehdissä 1982-92: rakenteellisen ideologiakäsityksen näkökulma. (HIV and AIDS in the Finnish newspapers 1982-92.) *Sosiologia* 33 (1996) 3, ISSN 0038-1640, pp. 205-215.

The article looks at the conversation in *Helsingin Sanomat* and afternoon papers concerning HIV from the ideological point of view. The authors define ideology as a social structure and relations that produce and reproduce the prevailing cultural ways to see and the consciousness. In the writings of the papers this ideology manifested dominantly as heterosexual hegemony and cultural homogeneity, that got intertwined with the questions about equality and human rights of the citizens.

Juva, Anu: Glamourista arkeen: huomioita kotimaisen elokuvamusiikin muutoksista 1950- ja 1960-luvulla. (From glamour to everyday life: some observations on the changes in the Finnish film music in the 1950s and 1960s.) *Lähikuva* (1996)2, ISSN 0782-3053, pp. 58-70.

The author looks at the development of the Finnish film music in the breakthrough era of television. This is carried out from the point of view of the interaction of technical development, record industry and film industry as well as fashion. The author also looks at the use of jazz and modern classical music as the outlier of the 1960s Finnish film.

Kivikuru, Ullamaija: Value harbours or instruments of self-expression?: considerations on mass communication as a mediator of culture in peripheries. In: Uka Uche, Luke (eds.): *North-South information culture: trends in global communications and research paradigms*, Lagos, Longman, 1995, pp. s. 59-86.

The article looks at the concepts of periphery, cultural identity and mass communication and interaction relations between them.

Kleinwächter, Wolfgang: Justice, equality, and professional ethics in journalism: Kaarle Nordenstreng's actions and reflections. In: Lent, John A.; Schiller, Herbert I. (eds.): *A different road taken: profiles in critical communication*, Boulder, Westview Press, 1995, ISBN 0-8133-1636-7, pp. 243-255.

In this article the author looks at some of the most central areas of information and practical communication policy research by Kaarle Nordenstreng. Kaarle Nordenstreng is interested especially in international communication as well as the ethical questions among journalists. Unesco has been one important forum for him in the area of practical communication policy.

Lent, John A.: Interview with Kaarle Nordenstreng: conducted by John A Lent, Bled, Yugoslavia, August 30, 1990. In: Lent, John A.; Schiller, Herbert I. (eds.): *A different road taken: profiles in critical communication*, Boulder, Westview Press, 1995, ISBN 0-8133-1636-7, pp. 231-242.

In this interview professor of mass communication Kaarle Nordenstreng tells about his background and how he became

a researcher of mass communication. His personal international relations and activities are also examined.

Montonen, Marjatta: Alkoholimainonta etsii uusia kanavia. (Alcohol advertising is looking for new channels.) *Alkoholipolitiikka* 61 (1996)3, ISSN 0355-9750, pp. 217-229.

The author examines new ways to advertise alcohol after restrictions on alcohol advertising has been removed along with the EU membership and advertising was allowed in television. Advertising of alcohol has also become a part of sports in the form of sponsoring. Internet offers new possibilities for advertising, too.

Nordenstreng, Kaarle: The NWICO movement: a balance sheet. In: Luke, Uka (eds.): *North-South information culture: trends in global communications and research paradigms*, Lagos, Longman, 1995, pp. s. 39-48.

The article examines the concept of NWICO, New World Information and Communication Order, and its realization in mass communication.

Petrell, Katarina: Könnsdiskriminerande reklam, en "miljö"faktor. In: Nordiska kvinnojuristmötet (1995) (ed.): *Kvinnor och miljöer: rapport från det 9nde nordiska kvinnojuristmötet 19-21 maj 1995*, Helsingfors, Helsingfors universitet, 1995, ISBN 951-45-7249-1, pp. 77-108.

In this article the author examines the presentation of women in advertising. She looks at the development of the representations of sex roles during the last decades and discusses the nature of woman in the 1990's advertising.

Pietikäinen, Sari; Luostarinen, Heikki: Vähemmistöt suomalaisessa julkisuudessa. (Minorities in the Finnish publicity.) In: Dahlgren, Taina. (ed.): *Vähemmistöt ja niiden syrjintä Suomessa*, Helsinki, Yliopistopaino, 1996, ISBN 951-570-299-2, (Ihmisoikeusliitto r.y.:n julkaisusarja; 4), pp. 171-198.

This article examines the relations between different social minorities and publicity. The authors also look at the foreign and Finnish studies concerning the reporting of the minorities and the status of these minorities in journalism. Language and media discourses as creators

of the differences are also examined as well as ethical rules for journalists from the point of view of the subject.

Salmi, Hannu: Musiikin eppinen ekspansio: musiikki ja historiallisuuden vaikutelma Hollywoodin antiikkispektaakkeleissa. (The epic expansion of music: music and the impression of history in the historical film spectacles of Hollywood.) *Lähikuva* (1996)2, ISSN 0782-3053, pp. 31-45.

The author looks at the ways the American historical film spectacles use music as a describer of history. The hypothesis is that music has an essential impact on the formation of the images concerning history. Big symphony orchestras are used to create the epical elements concerning this kind of films. Composer Miklos Rozsa's opinions on film music are also introduced in this article.

Sarjala, Jukka: Kinomusiikkia salonkiorkesterille: affektien luokittelusta mykälölokuvakulttuurissa. (Cinema music for a salon orchestra: about the classification of the affects in the culture of the silent film.) *Lähikuva* (1996)2, ISSN 0782-3053, pp. 5-14.

The article looks at the auditivity of film and how the sounds and especially the music accompanying the films has had a remarkable effect from the point of view of the experience of watching. The author bases his examination on the booklet published by the Fazer Music Store in 1927. In this booklet different emotions and incidents which possibly occurred as well as the music which would fit each affect were listed. The question was about the presentation of the silent film equipped with sound in which the music acted as an interactive element between the film and the viewer.

Saukko, Paula: A little village in a big world: young squatters and the limits of news. In: Braman, Sandra; Mohammedi, Annabelle, S. (eds.): *Globalization, Communication and Transnational Civil Society*, Cresskill, Hampton University Press, 1996, ISBN 1-57273-020-X, pp. 243-261.

The author examines the relations of globalization and the traditional national state the position of the new social movements acting between them. She also looks at how the global and the local fits

the journalism, the history and ideology of which has traditionally engaged in democracy and politics in which the nation has the crucial part.

Tani, Sirpa: "Katsomatta kuunnellessani näen": äänimaisemat elokuvan paikan luojina. ("I see by listening without watching": sounds in the films.) *Lähikuva* (1996)2, ISSN 0782-3053, pp. 46-57.

The article looks at the concept of the sound landscape and the films as the creator of the sound landscapes. It also looks at the position and meaning of the landscape in research and interpretation of films.

Värtö, Petteri: Hollywoodin viskisiepot suomalaisessa humalassa. (Drinking in the Finnish and American films.) *Alkoholipolitiikka* 61(1996)1, ISSN 0355-9750, pp. 9-17.

In this article the author compares the presentation of drinking in Finnish and American films. He has also extended the examination of the theme to woman representations that have changed during the last few decades especially in the Finnish films.

Norge

Alsnes, Randi: *Ikkje noko spesielt med 1 b: korleis norske aviser skriv om tema Noregs Mållag engasjerer seg i*. Oslo, Noregs Mållag, 1996, 39 p..

Ein oversikt og analyse av kva og korleis norske aviser dekker saker som er viktige for Noregs Mållag. Forfatteren har plukka ut nokre saker, til dømes skulemålssaker, Dei Nynorske Festspele og andre saker der nynorsken blei drøfta. Datamaterialet er Argus-klipp, og avisomtalen er organisert mellom anna etter haldning og type oppslag.

B., Willy: *Drømmenes marked: norske ukeblader, magasiner og hefter 1945-1995*. Oslo, Bladkompaniet, 1996, 224 p., ISBN 82-509-3561-6.

Et registreringsverk over norske, skjønnlitterært baserte ukeblader, hefter og magasiner. Forfatteren gir en kort historisk gjennomgang av feltet, og han har med utfyllende stoff om "mannfolkblader" de

siste 25 åra, og om film- og musikk-tidsskrifter.

Bakke, Marit: *Mass communication research in Norway with respect to regional and cultural diversity*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1995, 15 p., (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap). Note: Report to Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència Centre d'Investigació de la Comunicació, Barcelona.

A short overview of Norwegian mass communication research regarding regional issues and decentralization. The author starts with a brief description of the position of regions in the political history of Norway.

Bodahl-Johansen, Gunnar; Østbye, Helge: *Bjugn-saken og pressen*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 164 p., ISBN 82-7147-156-2. Note: En rapport til Norsk Redaktørforening, utarbeida med støtte fra Rådet for anvendt medieforskning.

Rapporten er en gjennomgang av hvordan norsk presse dekket Bjugn-saka, og består av en innholds- og presseetisk analyse av avisene Fosna-Folket, Adresseavisen, Verdens Gang, Dagbladet og Aftenposten, og nyhetssendingene i NRK og TV2. Rapporten inneholder også de tre klagesakene i samband med Bjugn-saka som Pressens Faglige Utvalg behandla, og den rapporten tidligere PFU-leder Johan O. Jensen skrev etter besøk i Bjugn høsten 1993.

Borch, Anita: *Barn og unge om tv-reklame: en landsomfattende undersøkelse av 8-14 åringer*. Lysaker, Statens institutt for forbruksforskning / SIFO, 1996, 163 p., ISBN 82-7063-313-5, (Rapport; 1996, 1), ISSN 0801-521x.

Rapporten bygger på en landsrepresentativ undersøkelse av 488 barn fra 8-14 år, gjennomført i 1995. Her blir barn og ungdom sjøl spurt om sitt forhold til fjernsynsreklame: Ser de fjernsynsreklame, husker de noe av det de ser, mener de at de sjøl eller andre blir påvirket av reklamen, hva vet de om fjernsynsreklame? Disse og flere spørsmål blir behandla i rapporten.

Eggen, Svend A: *Norsk Gallup Institutt gjennom femti år: menigmanns meninger*

og maktens redskap. Oslo, Norsk Gallup Institutt A.S., 1996, 140 p., ISBN 82-454-0002-5. Note: Utgitt til Norsk Gallup Institutt's femtiårs-jubileum.

Forfatteren beskriver forhistorien til Gallup-undersøkelser, han går gjennom Norsk Gallup Institutt's drift i femti år, og vil sette Gallups historie inn i en større, samfunnsmessig sammenheng der både markeds- og meningsmålinger har sin plass.

Eggen, Torgrim: *Internett for tvilere*. Oslo, Gyldendal, 1996, 134 p., ISBN 82-05-24513-4.

Ei innføring i hva Internett er, hva slags tjenester man får adgang til som Internett-bruker og hvilke muligheter disse tjenestene byr på. Boka er også ei debattbok om en del av vyene og smertene ved vår overgang til å kommunisere digitalt.

Eide, Elisabeth (ed.): *"De der nede": reportasje utenfor allfarvei*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 201 p., ISBN 82-7147-163-5.

Ei samling artikler som tar opp journalisters møte med "den tredje verden". Boka tar opp journalistisk metode og tenking, kildekritikk og fiendebilder. 15 reportasjer blir presentert, og journalistene bak dem blir intervjuet. I epilogen drøfter tre personer fra Sør, bosatt i Norge, hvilken sammenheng som finnes mellom journalisters framstilling av Sør, og nordmenns holdninger til Sør-folk som kommer hit: Eide, Elisabeth: *Der nede - der "de andre" er*; Fossum, Egil: *Om å bruke øynene under fremmede forhold*; Simonsen, Anne Hege: *Hverdagslivet som journalistisk metode*; Ottosen, Rune: *Rambo i Somalia? Bilde av våre venner og fiender i utviklingsjournalistikken*.

Harper, Morten: *Kapteinens skrekk: tegneserien i og utenfor rutene 1: den 9. kunst-art*. Bø, Telemark Tegneserieverksted, 1996, 95 p., ISBN 82-91418-02-0, (Tegneserien i og utenfor rutene; 1).

Forfatteren beskriver og analyserer tegneserien som uttrykksform, og går gjennom mediets virkemidler med eksempler fra eldre og moderne serier. Boka ser også på nye fenomener som bruk av datateknologi i produksjon av tegneserier og de nye digitale tegneseriene.

Hetland, Per: *Det gjenskapte klasserom: utformingen av teknologi for fjernundervisning: evaluering av fjernundervisning via Teleprof C200*. Elverum, Høgskolen i Hedmark, 1995, 66 p., ISBN 82-7671-005-0, (Rapport; 1995, 1).

Rapporten oppsummerer erfaringer med Teleprof C200, et fjernundervisningsprosjekt gjennomført i den norske bygda Trysil. Sentralt står blant annet hvilken type teknologi som fungerer best i ulike fjernundervisningssammenhenger.

Hetland, Per: *Internett som inngangsport til offentlig informasjon: evaluering av forsøksprosjektet "Elektronisk formidlet informasjon til synshemmede - kommunikasjonsprinsippet i et digitalt perspektiv"*. Elverum, Høgskolen i Hedmark, 1996, 106 p., ISBN 82-7671-011-5, (Rapport; 1996, 5).

Rapporten evaluerer et forsøksprosjekt der synshemmede har fått tilgang på offentlig informasjon, primært via elektronisk post i Internettet.

Hillesund, Terje: *Aktører, talehandlinger og nyhetsdramaturgi: avisene som handlingsmedium*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 308 p., Note: A Dr.polit. dissertation, at the Department of media studies, University of Bergen.

The dissertation examines news presented in the Norwegian newspapers Dagbladet, Stavanger Aftenblad, Fædrelandsvennen and Grimstad Adresstidende. The main point is that news not only conveys information, but also functions as a medium of action. In order to get their issues on the agenda, different agents make active use of the news. News dramatization also changes relations between agents and readers, and news and reported speech acts create situations where political and economic decisions are likely to be affected. Concepts from the theory of narration and pragmatic theory are combined in the analysis of news.

Høst, Sigurd: *Avisåret 1995: Løssalgsavisene tilbake, A-pressen ekspanderer*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 19 p., (IJ-rapport; 1996, 1). Note: Foreløpig utgave.

Rapporten gir ei oversikt over avisåret 1995, basert på opplagstall. Forfatteren bruker kontrollerte opplagstall for de avi-

sene som er medlemmer av NAL og LLA, og fjorårets opplagstall for de andre.

Johnsen, Jan (ed.): *Miljø, medier og skole*. Oslo, Program for research and documentation for a sustainable society /ProSus, 1996, 157 p., ISBN 82-7480-047-8, (Rapport; 1996, 3), ISSN 0806-8992. (ProSus; Norges forskningsråd).

Ei samling av ti artikler om medier, miljø og skole. Rapporten drøfter om mediene er med på å stimulere til forståelse og handling i forhold til miljøspørsmål, hvilken effekt ulike miljøaksjonar har, og hvordan mediene kan brukes for å øke interessen for naturspørsmål blant barn og unge. Ni av artiklene er registrert: Johnsen, Jan: *Massemedier og miljøbevissthet*; Benestad, Olav: *Massemedier, demokrati og miljøengasjement*; Benestad, Olav: *Bellona: fra opinionsvekker til problemløser?*; Johnsen, Jan: *Bellona i våre hjerter: en undersøkelse av lærerstudenters oppfatning av Bellonas rolle som miljøorganisasjon*; Gjengset, Gunnar H: *Altasaken: mediers makt og maktens medier i samiske miljø*; Eskeland, Kristin: *Informasjon på barns premisser*; Mikkelsen, Rolf: *Hva vet og hva tror skoleelever om miljøspørsmål?*; Lund, Erik: *TV-nyheter i miljøundervisningen: en faglig og didaktisk utfordring*; Lund, Erik: *Tabloidavisen i miljøundervisningen: hvordan utnytte den kritisk og konstruktivt?*

Larsen, Peter: *The boundaries of the narrative revisited*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 20 p., (Working papers; 1996, 7). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

The author discusses the object and the history of narratology, as presented by the French researcher Philippe Hamon. He then continues to discuss narratology and film in light of Roland Barthes, David Bordwell, Edward Branigan and Christian Metz.

Lorentzen, Ludvig: *Petiten*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 141 p., ISBN 82-7147-155-4.

Forfatteren tar for seg petiter i en del utvalgte norske aviser, og drøfter forskjellen mellom petiten og annet avisstoff.

Lundemo, Trond: *Bildets oppløsning: filmens bevegelse i historisk og teoretisk perspektiv*. Oslo, Spartacus, 1996, 336 p., ISBN 82-430-0082-8.

Forfatteren tar for seg filmer som løser opp/dekomponerer filmens bevegelse. Han analyserer elementer av filmens teknologi, som kinematografens reversibilitet og klippebordets optikk. På grunnlag av dette drøftes problemstillinger knytta til filmutviklingas historie og til estetisk teori.

Nag, Wenche: *Medieforskningens hvem vet best: en studie av møtet mellom Akademia og pressen*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 217 p., ISBN 82-578-0338-3, (Rapport; 28), ISSN 0801-2814. (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap). Note: Er tidligere registrert som hovedoppgave, se NORDICOM NO. 199630024.

Ei drøfting av forholdet mellom journalister og medieforskere. Forfatteren spør hvilke vilkår diskusjonen mellom teoretikere og praktikere omkring medie-forskningas legitimitet har. Ved hjelp av profesjonsteori analyserer forfatteren denne diskursen på tre arenaer: Norsk Presseforbunds temadebatter fra 1978 og 1983, Rådet for anvendt medieforskning og Forskningsutvalget ved Institutt for journalistikk.

Ottosen, Rune: *Fra fjærpenn til Internett: journalister i organisasjon og samfunn*. Oslo, Aschehoug, 1996, 624 p., ISBN 82-03-26128-0. Note: Skrevet på oppdrag fra Norsk Journalistlag i anledning NJs 50-årsjubileum. Bilderedaktør er Åsta Brenna.

Boka er ei samla framstilling av norske journalisters kamp for å organisere seg i fagforeninger fra 1880-åra og fram til i dag. I tillegg til å dokumentere Norsk Journalistlags historie gjennom femti år, og forhistorien til NJ, drøfter forfatteren også journalistenes jakt på en egen yrkesidentitet, gir et overblikk over medieutviklinga i dette århundret og beskriver norske journalisters kamp for ytringsfrihet og opphavsrett. Han ser også på journalistikkens vilkår under krig og unntakstilstand.

Rudihagen, Torstein (leder): *Den norske IT-veien: bit for bit: rapport fra Stats-*

sekretærutvalget for IT. Oslo, Samferdselsdepartementet, 1996, 78 p., ISBN 82-7452-016-5.

Rapporten vil beskrive utviklinga innen informasjonsteknologien, skissere de muligheter og utfordringer den reiser på sentrale områder og peke på konkrete tiltak som bør settes inn. Rapporten skal danne grunnlag for en samordna norsk IT-politikk.

Sivertsen, Erling: *Mer enn en bank: om hvordan reklamen belyser bankenes endrete konkurransesituasjon*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 34 p., (Arbeidsnotater; 1996, 8). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren ser på bankenes situasjon og samfunnsposisjon gjennom å drøfte en av markedskommunikasjonens mange former: annonser for tjenester eller banken som institusjon på betalt plass i mediene. Han tar også kort opp andre former for markedskommunikasjon, som informasjon og samfunnskontakt.

Skouen, Arne: *En journalists erindringer*. Oslo, Aschehoug, 1996, 330 p., ISBN 82-03-26145-0.

Den norske journalisten, filmregissøren og dramatikereren Arne Skouen skriver om sitt liv fra 1920-åra og fram til i dag.

Årets bilde '95. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 128 p., ISBN 82-7147-154-6. (Pressefotografenes Klubb).

Boka viser alle de premierte bildene i pressefotografenes egen konkurranse: Årets bilde 1995, og i tillegg bilder fra flommen på Østlandet samme år.

Artiklar

Hetland, Per: Internett i den offentlige informasjonens tjeneste?: kommunikasjonsprinsippet på prøve. *Norsk medietidsskrift* 3(1996)2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 59-76, pp. 3-77.

Forfatteren drøfter formidling av offentlig informasjon til blinde og svaksynte, med utgangspunkt i et forsøk med slik formidling via e-post og internett. Han spør om, og hvordan ny teknologi kan bidra til å realisere prinsippet om at offentlig informasjon skal nå alle.

Hetland, Per: Sur nedbør møter sitt publikum: elementer til en fortolkningsmodell for forskningskommunikasjon. In: Bugge, Liv Susanne; Vestheim, Geir (eds.): *Innsikt og utsyn: samfunnsvitenskaplige artikler*, Vallset, Oplandske Bokforlag, 1995, ISBN 82-7518-057-0, pp. 91-107.

Forfatteren drøfter den lineære kommunikasjonsmodellen brukt på vitenskapelig utvikling og forskningskommunikasjon, og kommer med en fortolkningsmodell som alternativ. For å utvikle denne modellen, bruker han problematikken omkring sur nedbør som eksempel.

Raaum, Odd: R.Å.K.: tre journalistiske pliktnormer. *Norsk medietidsskrift* 3 (1996)2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 105-121, pp. 3-77.

Forfatteren går tilbake i journalistikkens historie for å finne fagspesifikke verdier som kan inngå i en journalistisk pliktetikke. Han drøfter særlig tre journalistfaglige prinsipper med utgangspunkt i begrepene "reportasje", "åpenhet" og "konsekvens".

Sande, Øystein: Det personfokuserede avisbildet: et blikk på bildebruken i nyere avisjournalistikk. *Norsk medietidsskrift* 3(1996) 2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 121-132, pp. 3-77.

Forfatteren drøfter to utviklingstrekk i norsk nyhetsjournalistikk: Endringer i bildebruken, og den økende person-fokuseringa. Han ser på ulike måter å bruke pressefotografiet i pressa, og på endringer i bildepraksisen gjennom tretti år.

Schlesinger, Philip: Fra kulturelt forsvar til politisk kultur?: den europeiske union og mediepolitikken. *Norsk medietidsskrift* 3(1996)2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 7-33, pp. 3-77.

Forfatteren drøfter forholdet mellom kulturell identitet og demokrati ved å bruke den audiovisuelle politiske utviklinga i EU som eksempel. Han peker på hvordan forsøka på å definere en "europeisk" kulturell identitet har funnet sted innenfor den globale industrielle konkurransen, særlig i USA.

Skogerbø, Eli: IT-planar: tilpassing eller strategisk posisjonering?: eller korleis alle vil bli "best i verda". *Norsk medietids-*

skrift 3 (1996)2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 33-59, pp. 3-77.

Forfatteren drøftar tre nasjonale IT- eller "information superhighway"-planar: Den danske, den nederlandske og den norske. Ho spør om planane bør sjåast på som indikasjonar på tilpassing til den europeiske marknaden eller som nasjonale strategiar.

Østbye, Helge: Små medier og store eiere. *Norsk medietidsskrift* 3 (1996)2, Temanummer, ISSN 0804-8452, pp. 77-91, pp. 3-77.

Forfatteren drøfter utviklinga i norsk mediepolitikk og mediestruktur med særlig vekt på den økende konsentrasjonen av eierskap og krysseierskap i mediesektoren. Han bruker konsesjonstildelinga av nærradio i 1996 som eksempel.

Konferansepaper

Helland, Knut: *Implementing textual claims: for a culturological approach to news production*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 21 p., (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap; Crossroads in cultural studies, Tampere, 1996). Note: Presented for the group News and cultural studies.

The author discusses some theoretical approaches to news production, and illustrates the argument with examples of format, mode of address, and the production of individual items. He also discusses some discrepancies between textual claims and productional practices. He introduces the concept "textual claims", that links the production process both to social institutions and genres, and enables for a focus on the performative aspects of a text.

Iversen, Gunnar: *Modernitetens budbringere: om de norske Husmorfilmene*. Trondheim, Universitetet i Trondheim, 1996, 11 p., (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for drama, film, teater; Husmorfilm - ett mångvetenskapligt forskningsfält, Arkivet för ljud och bild, Stockholm, 1996).

Forfatteren tar for seg de norske reklamefilmene kalt Husmor-filmene, fra perioden 1953-1972. Han drøfter filmene i sammenheng med modernitetens framvekst i det norske samfunnet.

Iversen, Gunnar: *Construction and reconstruction in "The Laplanders"*. Trondheim, Universitetet i Trondheim, 1996, 9 p., (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for drama, film, teater; The Documentary Turn, dokumentarfilmseminar, Trondheim, 1996).

The author discusses when an audio-visual presentation become a documentary, or when a film stop being a documentary and becomes a fiction. He uses the construction and reconstruction of the Norwegian documentary film "The Laplanders" (Same Jakki) as example.

Skretting, Kathrine: *Women as presenters on television*. Trondheim, NTNU, 1996, 13 p., (NTNU, Institutt for drama, film, teater; International Association for Mass Communication Research, 20, Sydney, 1996). Note: Presented in the gender section.

The author examines the role women play as presenters on television, primarily based on a study of programs screened on the main Norwegian television channels in week 39, in the autumn of 1995. This is part of a Nordic research project.

Skretting, Kathrine: *Pornography as documentary?* Trondheim, NTNU, 1996, 8 p., (NTNU, Institutt for drama, film, teater; The documentary turn, dokumentarfilmseminar, Trondheim, 1996).

The author discusses pornography as a type of documentary. She points to how the pornography relates to the concept of reality, and discusses the viewers.

Sverige

Becker, Karin (ed.); Ekecrantz, Jan (ed.); Frid, Eva-Lotta (ed.); Olsson, Tom (ed.): *Medierummet*. Stockholm, Carlssons Bokförlag, 1996, 326 p., ISBN 91-7203-163-8.

Med utgångspunkt i en novembervecka 1995 behandlar artiklarna ur olika perspektiv journalistiken "en helt vanlig vecka i Sverige". Analyserna bygger på material från merparten av svenska dagstidningar samt ett begränsat urval utländska tidningar, samt ett antal radio- och TV-program. Författarna har analyserat det journalistiska utbudet i text, bild och tal, inte bara nyheterna. Dessutom un-

dersöks produktionsförhållanden, det redaktionella arbetet, nyhetsbyråerna, samspellet mellan källor och aktörer och de organiserade opinionsbildarna. Följande artiklar ingår: *När snön kom* (Karin Becker), *Programmakarna* (Eva-Lotta Frid), *Utrikes bilder* (Lisa Killander-Braun), *En frilansfotografs dagbok* (Thomas Nilsson), *Ryska posten* (Georg Strachal), *Brottsbevakning: tema rasism* (Sonja Kalmring), *Kriminaljournalistik 1915 till 1995* (Ester Pollack), *Sjuksköterskan och strejken* (Anna Roosvall), *Dagens ekonomi: "Går Persson stiger räntan"* (Håkan Lindhoff & Bo Mårtenson), *Att koka soppa på en spik: energipolitiken* (Sara Vikman), *Den politiska klassen i gungning* (Tom Olsson), *"Mänskligt" avpolitiserar privatsfären* (Madeleine Kleberg), *Veckotidningen och damrummet* (Anja Hirdman), *Mellanrummens värld* (Birgitta Ney), *På tröskeln till redaktionen* (Ami Lönnroth) och *Mediernas demimond* (Jan Ekecrantz).

Bergendahl-Gerholm, Maria; Hultkrantz, Lars: *Nästa steg i telepolitiken: rapport till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi*. Stockholm, Fritzes, 1996, 183 p., ISBN 91-38-20258-1, (Ds 1996:29), ISSN 0284-6012. (Finansdepartementet).

Beskriver hur konkurrensen på den svenska telemarknaden utvecklats under senare år, sedan Televerket bolagiserades, och hur förändringarna påverkat prissättnings- och investeringsbesluten inom telefoni. Analysen baseras på en genomgång av marknadsutvecklingen i Sverige vad gäller aktörer, utbud och prisutveckling på tjänster. Dessutom redovisas hur regleringen av konkurrensförutsättningarna, i första hand samtrafiken, fungerat. Vidare diskuteras ekonomisk teori med relevans för teleområdet, konkurrensvillkor internationellt.

Björkqvist Hellingwerf, Karin: *Mediebarometern 1979-1995*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 77 p., (Arbetsrapport; 61), ISSN 1101-4679.

Redovisar Dagspresskollegiets analys av massmediekonsumtionens utveckling i Sverige 1979-1995. Huvudsyftet med Mediebarometern är att studera ett antal massmediers räckvidd en genomsnittlig dag, och är främst inriktad på morgon-

press, kvällspress, tidskrifter, populärpress, radio och tv. Utöver dessa undersöks också användningen av video, text-TV, ljudkassetter, grammofonskivor och böcker. I 1995 års studie undersöks också innehav av mobiltelefon, fax och PC.

Brune, Ylva: *Vålberg i nyheterna: en kamp mellan tolkningsmönster*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 72 p., (Arbetsrapport; 60), ISSN 1101-4679.

Undersökningen omfattar mediebevakningen av de s.k. Vålbergshändelserna från påsken 1995 till och med Karlstads tingsrätts dom i oktober 1995. Rapporten består till största delen av innehållsanalyser av sammanlagt 240 artiklar, nyhetsinslag och telegram i främst rikstäckande medier, samt intervjuer med åtta journalister. En diskussion förs kring berättelse- och tolkningsmönster. I en bilaga presenteras de tolkningar av händelserna som görs av fyra framträdande aktörer: Familjen Labadi, de inblandade ungdomarna, åklagaren och Nätverket i Vålberg.

Brune, Ylva: *Svenskar, invandrare och flyktingar i rubrikerna*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 22 p., (Arbetsrapport; 63), ISSN 1101-4679.

Undersöker vilka ämnesområden som dominerar mediernas nyhetsbevakning av invandrar- och flyktingfrågor under perioden 17 februari till och med den 30 april 1993, i vilka aktörsroller invandrare/flyktingar respektive svenskar uppträder och hur relationerna framstår mellan olika aktörer. Underlaget till analysen omfattar rubrikerna till 1 351 artiklar och nyhetsinslag.

Carlsson, Ulla: *Medierna i samhället: igår idag imorgon*. NORDICOM, Göteborgs universitet, 1996, 320 p., (NORDICOM-Sverige; 8).

En vänbok till Stig Hadenius med följande artiklar: *De liberala idéerna och pressen* (Göran Leth), *Nationalskalden som hatade Aftonbladet* (Gunnar Fredriksson), *Johannes Wickmans publicistiska sorti eller den historiska antologins godtycklighet* (Alf W Johansson), *Blev Hjärne påtvingad sitt segervapen – konstruerat av Ernst Wigforss?! (Lars Åke Engblom),*

Från Wendela Hebbe till Marianne Fredriksson. Om journalisten, feminismen och det mänskliga mötet (Ami Lönnroth), *TV-reportage i samhällets tjänst. Förändringar i synsätt under 1950- och 1960-talen* (Madeleine Kleberg), *Skurkar, kapploppningar och sensationer. Om marknadsstyrd journalistik och politisk populism* (Håkan Hvitfelt), *Röd-gröna journalister. Politiska åsikter och yrkesideologi i samverkan* (Kent Asp), *Att förstå sitt språk* (Mats Svegfors), *Från litteraturvetare till journalistikforskare. En diskussion om möjliga utgångspunkter* (Britt Hultén), *Medier som materiell och mental miljö* (Kjell Nowak), *Pictures in the Press: Yesterday, Today, Tomorrow* (Karin Becker), *Yttrandefriheten och maktkoncentrationen* (Harry Schein), *Är tidningen en kvastfening? Om läsningen och den sköra demokratin* (Hans Bergström), *Hur skall det gå för kvällspressen? Medel-svenssens tidning 65 år senare* (Lennart Weibull), *Ge inte upp hoppet! Om förutsättningarna för en kvalificerad journalistik i etern* (Erik Fichtelius), *Nyhetsrummet i förändring. Om journalistik som kollektivt berättande* (Lars J Hultén), *En turbulent medievärld* (Torbjörn Lindskog), *EU – hot eller stöd för nordiskt kultursamarbete?* (Ewonne Winblad), samt *Once Upon a New World Information and Communication Order. The Debate in UNESCO* (Ulla Carlsson).

Christiansen, Birgitte: *IT-brug i hverdagslivet: en kvalitativ interviewundersøgelse om ti menneskers computer- og Internetbrug i privatsfären*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 91 p., (Arbetsrapport; 66), ISSN 1101-4679.

Inleder med en diskussion om den nordiska IT-debatten, Internet och dess brukare i Sverige 95/96 och medieteknologi och vardagsliv. Därpå redovisas en kvalitativ intervjuundersökning av tio Internetanvändare. Frågeställningarna berör frågor kring själva användandet av dator, Internetanvändandet och intresse för olika Internettjänster.

Den lokala radion: betänkande av Lokal- och närradiokommittén. Stockholm, Fritzes, 1996, 203 p., ISBN 91-38-20439-8, (SOU; 1996:176), ISSN 0375-250X. (Kulturdepartementet, Lokal- och närradiokommittén).

Redovisar resultatet av kommitténs kartläggning av förhållandena i lokalradion och närradion, och analys av förhållanden och regler i andra länder. Här görs en översyn av nya regler för lokalradion vad gäller tillståndsgivning, ägande och programinnehåll. Närradion belyses utifrån ett lokalt demokratiskt perspektiv och ur föreningslivets intressen. Här diskuteras också förenklingar vad avser administrativa förfaranden för att fastställa närradions sändningstider och för att behandla avgiftsärenden.

Ekström, Mats; Eriksson, Göran: *Det iscensatta talet på TV: aktualitetsprogram i det svenska TV-mediet*. Samhällsvetenskapliga institutionen, Högskolan i Örebro, 1996, 163 p., ISBN 91-7668-141-6, (Skriftserie; 60), ISSN 0348-7334.

I denna första rapport från projektet "TV-journalistikens giltighet" presenteras en programstudie i huvudsak inriktad mot de roller, relationer och kommunikativa handlingar som kommer till uttryck i olika aktualitetsprogram i TV som: Kvällsöppet, Svart eller vitt, Mänskligt, Speciellt, Stora pengar, Granskning etc. Studien behandlar vissa teoretiska perspektiv och tillämpar dessa på analyser av ett urval program som sändes hösten 1995, men presenterar också en kvantitativ jämförande analys av utbudet mellan 1987 och 1995.

Elgemyr, Göran: *Radion i strama tyglar: om Radiotjänsts tillblivelse, teknik och ekonomi 1922-1957*. Stockholm, Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 1996, 300 p., ISBN 91-1-970881-5, (Etermedierna i Sverige; 2), ISSN 1400-7274.

Boken omfattar fyra uppsatser. Den första handlar om rundradions tillblivelse 1922 till 1924. I uppsatsen "Kampen om tekniken" följer författaren den mycket utdragna konflikten mellan telegrafstyrelsen och Radiotjänst rörande gränsdragningen dem emellan på det tekniska området. I den tredje uppsatsen behandlas Trådradion, en fråga som också var en utdragen och kontroversiell fråga. Slutligen behandlas Radiotjänsts ekonomi.

Forsslund, Titti: *Radio som pedagogiskt medium i en multimedial omgivning: kontaktklassers möte med skolradio läsåret 1995/96*. Stockholm, Utbildningsradion,

1996, 60 p. + 4 app. 6 p., (Forskning/ Utvärdering; 1996, 6).

Redovisar en studie av ett femtiotal kontaktklasser över landet. De prövade några av UR:s skolradioserier hösten 1995. Klasserna gav sina synpunkter på varje program på ett standardiserat utvärderingsformulär som skickades till producenten för återkoppling. Under våren 1996 analyserades formulären översiktligt, drygt 400 program avlyssnades, medverkande lärare intervjuades, liksom producenten och AV-centraler.

Gustafsson, Karl Erik: *The origins and development of the Swedish tabloid: Expressen 1944-1994*. Informations- och massmediegruppen Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 147 p., (Rapport; 38), ISSN 1100-6153.

A biography of the Swedish evening tabloid newspaper Expressen from 1944 to 1994. The report also includes 3 appendices on Sweden and its newspaper industry, A tabloid typology and Bibliographical notes.

Holmgren, Mia; Flodin, Bertil: *Biblioteken och folkomröstningen om EU: en studie av lokal samhällsinformation*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 144 p., (Rapport; 169:2), ISSN 1401-2537.

En studie av vilka förutsättningar de svenska folkbiblioteken hade att lösa sin informationsuppgift i samband med folkomröstningen om EU, hur de gick tillväga och vilka indikationer detta ger gällande en fortsatt och eventuellt utvidgad samhällsinformation på biblioteken i framtiden. Analysen bygger på 251 enkätsvar från biblioteken samt intervjuer med EU-ansvariga bibliotekariärer på huvudbiblioteken i fem utvalda orter i en kompletterande studie.

Hultén, Olof (ed.); Sønnergaard, Henrik (ed.); Carlsson, Ulla (ed.): *Nordisk forskning om Public Service: radio och tv i allmänhetens tjänst*. Göteborg, NORDICOM, 1996, 272 p., (Nordic media Trends; 2), ISSN 1401-0414.

Antologin innehåller följande artiklar i ämnet nordisk forskning om public service: *Public service och den mediepolitiska utvecklingen i Norden* (Olof Hultén), *Nordisk forskning i public service* (Henrik Sønnergaard), *Den kommersiella*

konkurrensen, rundradions radioreform och den digitala framtiden (Pentti Kempainen & Martti Soramäki), *Public service radio – en anakronisme?* (Ib Poulsen), *TV2 i Norge 1992-1995. Strategi og programpolitikk i en moderne hybridkanal* (Trine Syvertsen), *Det svenska tv-utbudet 1987-1994. Sändningstid och programkategorier* (Olof Hultén), *Konvergens och mångfald i de finska TV-kanalerna. TV-reformens påverkan på prime time-programutbudet 1988-1995* (Heikki Hellman & Tuomo Sauri), *Public service som seernes valgmulighed* (Alexander P. Nielsen & Erik Nordahl Svendsen), *Her er nyhetene. En sammenligning mellom Dagsrevyen og TV2 Nyhetene* (Roy Emanuelson), *TV som foretag* (Dag Björkegren), *Kvalitet og mangfoldighed i det nye medielandskab. Refleksjoner over public service i multi-kanalsystemet* (Henrik Sønnergaard), *Svensk public service och kontakterna med allmänheten och publiken* (Anna Edin), *Hva er public service-kringkasting og hvordan kan det måles?* (Sissel Lund), *Tysk public service. Mellan maktspel och marknadsföring* (Heike Graf) och *Digital TV. Från massmedium till mångmedium* (Hannes Röhl). Antologin avslutas med bibliografiska referenser till nordisk forskning om Public Service (1989-1995).

Jansson, André: *TV-tittarna och det sociala rummet: en studie av den sociala positionens betydelse för kanalpreferenser och självuppfattning*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 103 p. + 8 p., (Arbetsrapport; 64), ISSN 1101-4679.

Analyserar tv-tittarnas kanalpreferenser och hur människor värderar den tid de lägger ner på mediekonsumtion mot bakgrund av deras sociala position. Problemställningarna sätts in i ett vidare teoretiskt (främst Pierre Bourdieus teori om sociokulturell distinktion) perspektiv, liksom de görs till föremål för en ingående empirisk analys baserat på 1995 års SOM-undersökning.

Jarlbros, Gunilla; Palm, Lars: *EU-kampanjernas anatomi*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 77 p., (Rapport; 169:1), ISSN 1401-2537.

Analyserar hur EU-kampanjens sändare (ja- respektive nej-sidan) har agerat un-

der kampanjen. Hur har man definierat och försökt nå olika målgrupper? Med vilken typ av argument har man försökt övertyga medborgarna om för- respektive nackdelarna med ett EU-inträde? Vilka talesmän exponeras på ja- respektive nej-sidan? etc. Undersökningens ansats har varit kvalitativ. Sammanlagt har närmare 50 personliga intervjuer genomförts med kampanjansvariga på olika nivåer, samt ytterligare 8 telefonintervjuer.

Martinsson, Bengt-Göran; Säljö, Roger: *Bilder av EU: insändare och debatt i svenska tidningar*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 50 p., (Rapport; 169:5), ISSN 1401-2537.

Analyserar och diskuterar insändare och debattartiklar kring EU-frågan i ett antal riks- och regionala tidningar, framförallt de grundföreställningar och idéer som utgjorde utgångspunkter för den medborgerliga diskussionen om medlemskapets villkor, faror och möjligheter. Analysen bygger på material hämtade från tolv svenska morgontidningar vid tre skilda undersökningsperioder under 93/94.

Mega-byte: slutbetänkande av Ungdomens IT-råd. Stockholm, Ungdomens IT-råd, Kommunikationsdepartementet, 1996, 260 p., ISBN 91-38-20461-4, (SOU; 1996:181), ISSN 0375-250X.

Ungdomens IT-råd utgår här ifrån ett helhetsperspektiv när man diskuterar IT-utveckling och samhällsomvandling. Här behandlas det globala och lokala samhället (glokalsamhället), arbete i glokala samhället, utbildning i glokalsamhället och finansiering.

Nylöf, Göran; Entelius-Melin, Eva: *Kulturbarometern 1994-1995*. Stockholm, Statens Kulturråd, 1996, 62 p., ISBN 91-38-31006-6.

Redovisar statistik över befolkningens kulturvanor såsom besök på kulturinstitutioner, deltagande i föreningslivet, egna uttrycksformer som t.ex. musicerande, skrivande och utövande av bildkonst men även handarbete och hantverk. Vidare mäts också kyrkobesök och besök på idrottstävling som åskådare. Analysen grundar sig på 2 000 genomförda intervjuer.

Palm, Göran: *Mellan ideal och verklighet: journalister om EU-journalistik*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 98 p., (Rapport; 169:3), ISSN 1401-2537.

Rapporten behandlar journalister och EU-journalistik och hur arbetet med att bevaka och rapportera om EU går till, vilka överväganden som görs, vilka strategier som används, vilka svårigheter och problem man som journalist brottas med och hur man ser på EU-frågan som bevakningsområde. Studien bygger på intervjuer med närmare 60 journalister: korrespondenter i Bryssel, reportrar, telegramredaktörer/redigerare och personer i arbetsledande ställning.

Queckfeldt, Eva: *Förändringar i pressens sätt att skildra idrott*. Historiska institutionen, Lunds universitet, 1996, 18 p.). Note: Arbetsrapport.

Diskuterar förändringar i pressens sätt att skildra idrott. Undersökningen bygger på material från Arbetet och Sydsvenska Dagbladet. All text som behandlade de olympiska spelen 1932, 1964 och 1988 har bearbetats med kvantitativa temaanalyser.

Reimer, Bo: *Inte utan relevans: om ungdomars användning av massmedier*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 39 p. + app. 9 p., (Arbetsrapport; 65), ISSN 1101-4679.

I denna analys av ungdomars användning av massmedier diskuteras de olika roller som medierna spelar för ungdomen i deras vardag, vilka medier ungdomar utnyttjar, vilka medier de mer eller mindre regelbundet vänder sig till och hur valet av medieaktiviteter hänger ihop med valet av andra fritidsaktiviteter. Vidare diskuteras hur ungdomars medieanvändning är beroende av olikartade kulturella vanor och erfarenheter, och förändringar i medievanor.

Sjöberg, Lennart: *Riskuppfattning och inställning till svenskt medlemskap i EU: en studie av attityder inför folkomröstningen*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 102 p., (Rapport; 169:6), ISSN 1401-2537.

Analyserar hur medborgarna/målgruppen för informationskampanjen såg på och förhöll sig till EU-frågan. Studien bygger på två omfattande postenkäter till 3000 slumpvis utvalda personer dels under slutet av 1993 – början av 1994, dels under den en och en halv månad som föregick folkomröstningen.

Wadbring, Ingela: *Den journalistiska vägen – vadan och varhän?: en studie om kvinnliga och manliga journaliststudenter i Göteborg*. Institutionen för journalistik och masskommunikation/JMG, Göteborgs universitet, 1996, 33 p. + app. 5 p., (Arbetsrapport; 62), ISSN 1101-4679.

Redovisar en utvärdering av hur den journalistiska yrkesrollen förmedlades i utbildningen som helhet till journaliststudenter vid Göteborgs universitet under åren 1991 till 1994. Studien har gjorts i form av en enkät som behandlat frågor som yrkesroll, förebilder, nyhetsförmedling etc.

Wersäll, Britt-Louise: *Femininitet, maskulinitet, våld och moral: mönster, gener och tidsförändringar i populärpress och TV*. Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap, Högskolan Kristianstad, 1996, 50 p., (Rapport; 2:1996), ISSN 1401-0003.

Utifrån en litteraturgenomgång beskrivs hur femininitet, maskulinitet samt våld och moral yttrar sig i olika genrer i populärpress och TV under framförallt senare delen av 1980- och början av 1990-talet.

Wickbom, Kaj: *Media and society I*. Medieinstitutionen, Växjö Katedralskola, 1996, 14 p.

In a first part the author discusses media studies nationally and internationally, and the second part is dealing with the question of teaching media studies.

Artiklar

Asp, Kent: Åsiktsbildning och maktbegreppet. In: Rothstein, Bo; Särlvik, Bo (eds.): *Vetenskapen om politik. Festskrift till professor emeritus Jörgen Westerståhl*. Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, 1996, 261 p., ISBN 91-630-4073-5, pp. 41-59.

Fokuserar på en sida av maktbegreppet: makt genom övertalning. Efter en inledande diskussion kring åsiktsbildning som makt och inflytande behandlas olika aspekter av övertalningsmakt: övertalning genom information och övertalning genom information, övertalning som makt-resurs och som maktutövning.

Asp, Kent; Esaiasson, Peter: The modernization of Swedish campaigns: Individualization, professionalization, and medialization. In: Swanson, David L; Mancini, Paolo (eds.): *Politics, media, and modern democracy. An international study of innovations in electoral campaigning and their consequences*. Westport, Praeger, 1996, 288 p., ISBN 0-275-95182-0, (Praeger series in political communication), ISSN 1062-5623, pp. 73-90.

Describes and analyses the most significant changes in the modernization of Swedish electoral campaigns: the individualization of the Swedish voters, the professionalization of the parties and the mass media, and the medialization of politics.

Bolin, Göran: Den våldsamma frigörelsen: ungdomar och våldsamma filmer. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 72-77.

En genomgång av olika våldsfilmgenrer med utgångspunkt i frågan om vad det är för typ av filmer som attraherar ungdomar och som vuxna värjer sig för.

Cronström, Johan: Det ökade nyhetsvåldet – TV-journalistikens kris? In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 52-61.

Diskuterar ökning och förändring av våldsinslagen i TV:s nyhetssändningar.

Dahlén, Peter: Filmens förste superhjälte: brandmannen som idol i tidig film. *Filmhäftet* 24(1996)1/2, temanummer, ISSN 0345-3057, pp. 46-56, 127 p.

Diskuterar de tidiga brandkårsfilmerna, deras struktur och mansbild.

Dahlquist, Ulf: Nio goda anledningar att se på våldsfilm: fiktionens våldets attraktionskraft på unga och gamla tittare. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går*.

Ungdomarna, våldet och medierna, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 82-93.

En diskussion kring våldets attraktionskraft på främst unga män/pojkar.

Danielsson, Helena: Släpp filmerna loss: medieundervisning i skolan. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 94-100.

Diskuterar bildmedias möjligheter att förmedla kunskaper, och olika arbetssätt med medier i undervisningssammanhang.

Denward, Charlotta; Dalquist, Ulf: Hjältinnor, hjältekvinnor och onda fruntimmer. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 27-32.

Diskuterar kvinnliga förebilder i filmen såsom hjältinnan, de onda kvinnorna och kvinnliga hjältar.

Engblom, Lars Åke: Det offentliga samtalets förutsättningar i lokalsamhället. In: Lundström, Sven (eds.): *Var skall kunskapen hålla hus? Rapport från ett seminarium i Gränna den 24-25 januari 1996*, Gränna, Stiftelsen Grännamuseerna, 1996, 100 p., ISBN 91-971721-3-8, (Stiftelsen Grännamuseernas Skriftserie; 5), ISSN 1101-363X, pp. 91-100.

Diskuterar förutsättningarna för hur man kan bredda det offentliga samtalet i lokalsamhället, både när det gäller ämnesval och aktiva deltagare. Hur förbättra demokratin och kunskapen om vårt samhälle på den lokala nivån? Vilka är instrumenten. Med exempel från Jönköping med omnejd ges en rad exempel på förändringar i mediebild som påverkat förutsättningarna för det offentliga samtalet.

Feilitzen, Cecilia von: Medievåld spelar roll. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 10-15.

Diskuterar orsakssambanden mellan medievåld och aggression hos barn och ung-

domar, andra typer av påverkan av underhållningsvåld, forskningens olika perspektiv, och nyhetsvåldet.

Fjæstad, Björn: A Swedish survey on public understanding of science. In: Fjæstad, Björn (eds.): *Public perceptions of science, biotechnology, and a new university*, Östersund, Mitthögskolan, 1996, 105 p., (Rapporter från Mitthögskolan; 1996:10), ISSN 1104-294X, pp. 6-46.

Reports how the Swedes view science and technology. The main questions are: What fields of science and technology are they interested in? Their main sources of information? How about the public's basic knowledge of science? How 'scientific' are various academic subjects seen to be? Opinions on parapsychology and astrology? And what are the attitudes towards science and technology, respectively?

Forsman, Michael; Bolin, Göran: Ett kritiskt tillstånd: det svenska filmvetandets framväxt och formationer. *Filmhäftet* 24 (1996)4, ISSN 0345-3057, pp. 5-22.

Mot bakgrund av metateoretiska resonemang om filmkritik och kunskapsproduktion, presenteras en skiss över mönster i det svenska filmvetandets framväxt och formation som akademisk disciplin, bland annat genom olika kopplingar till tidig kulturbevakning och filmfilantropi.

Jerslev, Anne: När män blir kvinnor och kvinnor blir män: om kön i skräckfilm. *Filmhäftet* 24(1996)1/2, temanummer, ISSN 0345-3057, pp. 33-45.

Behandlar det framväxande intresset för skräckfilmgenren inom feministisk filmforskning, som rört sig i två teoretiska riktningar. Den ena är ute efter genret uttryck som kan illustrera och utmana tesen om den klassiska Hollywoodfilmens maskulint och fallocentriskt strukturerade voyeurism, den andra följer den psyko-semiotiska (köns)forskningen som söker finna argument om att identifikation kan ske även över könsgränserna. Diskussionen fokuserar på genrens gränsupplösande element och på hur dessa utformas vid olika historiska tidpunkter.

Johnsson-Smaragdi, Ulla: Ungdom, medier och påverkan. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdoms-

styrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 19-25.

Med utgångspunkt i Mediapanelers studier diskuteras barns och ungdomars medieanvändning. Följande frågor ställs: Hur används medierna? Vad är det som gör att de används på ett visst sätt? Hur blir ungdomarna påverkade?

Kjellqvist, Else-Britt; Künstlicher, Rolf: När den inre världen hotas. In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 37-43.

Utifrån ett psykoanalytiskt perspektiv och ur den enskilda människans perspektiv diskuteras hur underhållningsvåldet påverkar oss. Författarna ställer inledningsvis frågan: vad är det som gör att en händelse blir traumatisk? och tar upp en del svårigheter som den traumatiserade människan ställs inför.

Lindung, Yngve: Det tryckta ordet i medierevolutionen. In: *Tidningen och boken i det nya medielandskapet. Statistik från Mediebarometern. Analyser och kommentarer av medieforskare*, NORDICOM, Göteborgs universitet, 1996, 80 p., (MedieNotiser; 1996, 2), ISSN 1101-4539, pp. 39-53 p..

Med utgångspunkt i utredningar (t.o.m. 1993) om bokens och det tryckta ordets ställning frågar sig författaren hur det faktiskt gått för det litterära mediet och för bokläsningen överhuvudtaget? Vilken plats intar den svenska befolkningens mediekonsumtion i dag och i relation till de elektroniska medierna? Framställningen bygger i huvudsak på Nordicom-Sveriges Mediebarometer 1994 och inleds med en diskussion kring nyttjandet av de tre huvudmedierna: det litterära, det audiovisuella och det auditiva. I en andra del avhandlas det litterära mediet med särskild uppmärksamhet på bokläsningen.

Olofsson, Anna; Olsson, Susanna: The new biotechnology: Media coverage and public opinion. In: Fjæstad, Björn (eds.): *Public perceptions of science, biotechnology, and a new university*, Östersund, Mitthögskolan, 1996, 105 p., (Rapporter från Mitthögskolan; 1996:10), ISSN 1104-294X, pp. 48-87.

Summarises the coverage of a leading national daily during 1973-1992, and presents an exploratory study of the public opinion on new biotechnology. The article is based on three pilot studies: a media analysis, a focus group interview, and a national survey about attitudes to modern biotechnology.

Peterson, Birgit: Aktör, spegel eller arena: en studie av Gävlepressen och Södersaneringen. In: *Den samtida historien. Studier till Gävles 550-årsjubileum 1996*, Stockholm, Carlsson Bokförlag, 1995, 448 p., ISBN 91-7203-030-5, pp. 199-239.

Undersöker tre Gävletidningars (Norrlands-Posten, Gefle Dagblad och Arbetarbladet) agerande vid tiden för den stora Södersaneringen på 1950-talet. Författaren ställer frågan: Var de självständiga aktörer, neutrala speglar eller kanske arenor för andra maktinstanser?

Rindeblad, Christer: Datavåldet – myt eller verklighet? In: Nilsson Kelly, Karin (eds.): *Larmet går. Ungdomarna, våldet och medierna*, Stockholm, Ungdomsstyrelsen, 1995, 126 p., ISBN 91-87120-39-9, (Ungdomstid; 4:95), ISSN 1104-5930, pp. 62-68.

En diskussion kring larmrapporter om det utbredda våldet i datavärlden

Svensson, Jan; Hedquist, Rolf: *Den problematiska informationen: dagspressens bevakning av EU-frågan inför folkomröstningen*. Stockholm, Styrelsen för psykologiskt försvar/SPF, 1996, 110 p., (Rapport; 169:4), ISSN 1401-2537.

En belysning av hur EU-frågan har behandlats i ett antal riksspridda och regionala morgontidningar. Vilka sakfrågor är föremål för debatt i tidningarna och vilka aktörer deltar i debatten? Är pressen granskande ombud, eller passiv speglare av kampanjerna eller t.o.m. "pläderare" för ja- eller nej-sidan? Finns skillnader mellan nationella och regionala/lokala tidningars förhållningssätt till EU-frågan?

Tjernström, Vanni: Olika bilder av EG/EU i nordisk dagspress. *Nordisk Kontakt* (1996)4, pp. 12-14.

Artikeln sammanfattar en studie (se NORDICOM NO. 199540113) belyser hur innehållet i fyra ledande nordiska dagstidningar under första kvartalet 1993 för-

håller sig till skillnader i t.ex. politiska, ekonomiska och kulturella förhållanden i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Författaren har studerat dagspressens verklighetsbilder och åsiktsbildning om den europeiska integrationen och analyserat detta innehåll med olika metoder för text- och innehållsanalys och på olika abstraktionsnivåer.

Weibull, Lennart: Ett partipolitiskt tidningsval?: ändrade mönster i valet av dagstidning. In: Rothstein, Bo; Särilvik, Bo (eds.): *Vetenskapen om politik. Festskrift till professor emeritus Jörgen Westerståhl*, Statsvetenskapliga institutet, Göteborgs universitet, 1996, 261 p., ISBN 91-630-4073-5, pp. 239-258.

Analyserar förhållandet mellan partisympati och dagstidningsläsning. Belyser hur människors partipolitiska uppfattning och deras tidningsval har utvecklats under det senaste decenniet. Underlaget är huvudsakligen hämtat från SOM-institutets årliga frågeundersökningar. Inledningsvis ges som bakgrund en översikt över partiutvecklingen under de senaste decennierna.

Weibull, Lennart: Dagspressen inför 2010. In: *Tidningen och boken i det nya medielandskapet. Statistik från Mediebarometern. Analyser och kommentarer från medieforskare*, NORDICOM, Göteborgs universitet, 1996, 80 p., (MedieNotiser; 1996, 2), ISSN 1101-4539, pp. 25-30.

I artikeln förs en allmän diskussion om dagspressens funktion i de närmast kommande årens medielandskap.

Vesterlund, Per: Legenden om en "äkta" realist: en betraktelse över Hampe Fastman och den svenska filmkritiken. *Filmhäftet* 24(1996)4, ISSN 0345-3057, pp. 39-49.

Analyserar dels hur samtidskritiken värderade och tolkade Erik "Hampe" Faustmans filmer, dels hur hans plats i filmhistorien inmutats.

Åberg, Anders: Att korsa det fördömda kriteriet: reflexioner över några svenska kritiker som blev filmdiktare. *Filmhäftet* 24(1996)4, ISSN 0345-3057, pp. 23-30.

Diskuterar Vilgot Sjömans gärning som filmkritiker.